

Detaljreguleringsplan Rena militære flyplass Landsørkje - 2. gangs behandling

Utvalg	Utvalgssaksnr.	Møtedato
Hovedutvalg kommunalteknikk og arealplanlegging	2022/37	20.10.2022
Kommunestyret	2022/48	09.11.2022
Kommunestyret	2022/69	14.12.2022

Vedlegg

- 1 Bestemmelser-2022-09-27
- 2 Planbeskrivelse 2022-02-22
- 3 R-01-K
- 4 R-01-K_uten flomsoner
- 5 ROS-2022-22
- 6 K2001_F5
- 7 K2002
- 8 Naturverdier 2 rapport_rena flyplass 20122021
- 9 Flomfare Rapport 21115-01-2
- 10 Rapport_arkeologisk registrering Landsørkje_2021 (1)
- 11 NVEs uttalelse ved offentlig ettersyn
- 12 Mattilsynet
- 13 Statens vegvesen
- 14 Helge Kilde
- 15 Naturvernforbundet
- 16 Innlandet fylkeskommune
- 17 Innsigelse - reguleringsplan - Rena militære flyplass - Landsørkje - Åmot kommune.pdf
- 18 Anmodning om trekking av innsigelse – Reguleringsplan for Rena militære flyplass Landsørkje
- 19 Lay_X-1
- 20 Lay_X-2
- 21 Avklaring av innsigelse
- 22 Høringsuttalelser oppfølging v2

Kommunedirektørens forslag til innstilling:

Åmot kommunestyre vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 reguleringsplanen for Rena militære flyplass Landsørkje (planID = 20210100).

Kommunedirektøren kan gjøre mindre redaksjonelle endringer i plandokumentene inkludert plankart, dersom dette ikke får betydning for realinnholdet. Med dette menes for eksempel å rette opp tekniske feil, åpenbare inkurier, skrivefeil og tilsvarende.

Hovedutvalg kommunalteknikk og arealplanleggings behandling i møte 20.10.2022:

Silje Østerås ønsket å få sin habilitet vurdert i saken, hun ble vurdert inhabil og fradrådte ved behandling av saken

Enstemmig vedtatt.

Vedtak i Hovedutvalg kommunalteknikk og arealplanlegging 20.10.2022:

Åmot kommunestyre vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 reguleringsplanen for Rena militære flyplass Landsørkje (planID = 20210100).

Kommunedirektøren kan gjøre mindre redaksjonelle endringer i plandokumentene inkludert plankart, dersom dette ikke får betydning for realinnholdet. Med dette menes for eksempel å rette opp tekniske feil, åpenbare inkurier, skrivefeil og tilsvarende.

Kommunestyrets behandling i møte 09.11.2022:

Sp ber om utsettelse av sak 2022/48 til neste kommunestyremøte 14.12.22

10 mot 9 stemmer og saken utsettes.

Arve Lund, Sp, Frp for utsettelse.

Vedtak i Kommunestyret 09.11.2022:

Saken utsettes.

Kommunestyrets behandling i møte 14.12.2022:

Enstemmig vedtatt

Vedtak i Kommunestyret 14.12.2022:

Åmot kommunestyre vedtar med hjemmel i plan- og bygningsloven § 12-12 reguleringsplanen for Rena militære flyplass Landsørkje (planID = 20210100).

Kommunedirektøren kan gjøre mindre redaksjonelle endringer i plandokumentene inkludert plankart, dersom dette ikke får betydning for realinnholdet. Med dette menes for eksempel å rette opp tekniske feil, åpenbare inkurier, skrivefeil og tilsvarende.

Bakgrunn

Frem til 1. gangs behandling

Bakgrunn

Forsvarsbygg søker om behandling av forslag til ny detaljreguleringsplan for Rena militære flyplass Landsørkje med hoppfelt (planID 20210100). Planområdet favner reguleringsplan for Rena flyplass med hoppfelt (planID 20120401), vedtatt 30.10.2013. Denne reguleringsplanen erstattes av ny reguleringsplan.

Vedlegg til planbeskrivelsen er rapport fra arkeologisk registrering (vedlegg 10), rapport for Naturverdier på og rundt Rena flyplass (vedlegg 8), rapport for Flomfarevurdering og

mulighetsstudie elveomlegging (vedlegg 9), kart over hinderflater (vedlegg 6 og 7) samt ROS-analyse (vedlegg 5). I tillegg ligger innspill fra regionale myndigheter ved som vedlegg 11 til 17.

Formålet med å lage en ny reguleringsplan som i stor grad ligner på allerede gjeldende plan, er å møte sikkerhetskravene som stilles for militære flyplasser. Dette innebærer blant annet flytting av Ygla, samt avskoging av store områder innenfor hinderplanen, areal som i gjeldende reguleringsplan faller inn under arealformålet naturvern.

Området sørøst for flyplassen er hjem til flere rødlistede arter, jf. rapport fra Biofokus (vedlegg 8). Det er svært viktig for kommunen at det til tross for sikkerhetskrav stilt fra andre myndigheter, legges vekt på konsekvensene, spesielt for naturmangfoldet. Det må komme tydelig frem hva som ofres, for at det skal kunne være en militær flyplass i tråd med gjeldende sikkerhetskrav. Dette er også hjemlet i naturmangfoldlovens § 8-12. Statsforvalteren hadde innsigelse til planforslaget, som handlet om naturmangfold (vedlegg 17). Dette anses ivaretatt i fremlagte planforslag, etter at innsigelsen ble trukket (vedlegg 21).

Tilpasningen til gjeldende sikkerhetskrav vil også medføre en betydelig flytting av masser internt på området. Det estimerte antallet m³ masser som må flyttes, er ca. 60 000 m³. Dette tiltaket har regulant opplyst at skal søkes om i en separat prosess.

Denne reguleringsprosessen har pågått over lang tid, med første dialog om temaet med kommunen allerede i 2017. Av ulike årsaker har prosessen tatt svært lang tid, og kommunen avgjorde at det derfor var ett behov for ett nytt oppstartsmøte. Nytt oppstartsmøte ble avholdt 06.01.2021, og reguleringsplanarbeidet ble varslet 02.03.2021, med høringsfrist 16.04.2021. Oppstart av planarbeidet ble varslet til berørte myndigheter, grunneiere og naboer, annonse ble også satt inn i Østlendingen. Planen har fått planID 20210100. Innkomne innspill til oppstartsvarselet er redegjort for i kapittel 4 i planbeskrivelsen.

Vurdering

Rena flyplass ble først regulert til sitt bruk i 1996. Deretter ble det vedtatt ny reguleringsplan i 2013, og i 2017 ble Rena flyplass kategorisert som en militær flyplass.

Flyplassen har en samfunnsnyttig funksjon, opp mot Forsvarets aktivitet i kommunen. For at den skal kunne nyttes slik det er intendert, må sikkerhetskravene stilt gjennom ICAO-regelverket, og forvaltet av Luftoperativ Inspektorat (LOI), blir tilfredsstillt. Dette handler om sikkerheten til de som benytter seg av flyplassen, men også andre som ferdes i området, både dyr og mennesker. Av denne grunn ble det blant annet ført opp gjerde rundt flyplassen i 2018. Og svært store mengder med trær som overstiger den maksimale lengden innenfor 'hinderplanen' som er utarbeidet for området, vil måtte fjernes.

I tillegg til fjerning av trær, må en betydelig bit av elva Ygla legges om. Dette må gjøres på en så skånsom måte som mulig, og i så liten grad som mulig være til skade for vannmiljøet i elva. Flere av innspillene fra høringspartene handlet om nettopp dette. Det må sikres at ikke det nye elveleiet medfører betydelig lekkasje til grunnen, slik at elveleiet blir tørrlagt. Det må også sikres at arbeidet med flyttingen av vassdraget skjer til riktig tid, for å være minst mulig belastende for livet i elva. Flyttingen av Ygla vil skje etter en søknadsprosess opp mot fylkeskommunen, som Forsvarsbygg står for selv. Søknadsprosessen vil ivareta utfordringene som nevnt over.

Det som ikke var belyst i oppstartsvarselet, og som administrasjonen gjentatte ganger presiserte overfor både konsulent og tiltakshaver i denne saken, var at området det nå skal felles betydelige mengder med trær og annen vegetasjon i, i gjeldende plan er avsatt til område med arealformål naturvern. I gjeldende reguleringsplan står følgende om området som i ny plan omtales som MU5:

§ 5.4: Innen område S1.1 og S1.2 skal skogbruk drives på en slik måte at de registrerte, sterkt hensynkrevende plantearter ivaretas. Innenfor områdene tillates ikke terrenginngrep, med unntak av den fjerning av vegetasjon som kreves ifm. Hinderfrihet ved flyplassen, jf.

fellesbestemmelsene § 1.3. Friluftinteressener, kulturminner, landskap, vegetasjon og dyreliv skal sikres. Det tillates ikke inngrep i terreng eller oppføring av bygningsmessige installasjoner. Flatehogst tillates ikke. S1.2 kan nyttes til øving til fots, uten bruk av kjøretøyer.

§ 1.3 i fellesbestemmelsene i gjeldende reguleringsplan sier følgende:

Rundt flystripa i alle retninger er det soner med byggeforbud eller begrensninger i byggehøyder. Disse fremgår av tegning 95306-4.2, -4.3 og -4.4. Innen disse områdene kan det kreves fjernet vegetasjon for å tilfredsstillende krav til sikkerhet og hinderfrihet.

De aktuelle tegningene har fulgt med siden den første reguleringsplanen ble vedtatt for Rena flyplass, i juni 1996.

Det har med andre ord vært mulig å fjerne vegetasjon, til en viss grad, også i tråd med gjeldende reguleringsplan. Likevel, slik administrasjonen leser det, er reguleringsplanforslaget som nå er utarbeidet langt mer inngripende enn det som tidligere var gjeldende.

Det er naturlig å anta at kravene til militære flyplasser har endret seg noe siden 1996, og at det dermed er ett større areal som må avskoges nå enn det var da, i tillegg til at vegetasjonen i området nok har endret seg og vokst en del siden den gang. Likevel er det slik at vern av naturmangfoldet står sterkere nå enn det gjorde da. Dette krever at når naturmangfoldet må settes til sides, for å oppfylle andre krav, i dette tilfellet krav av samfunnsnyttig art, må det likevel belyses på hvilken måte naturmangfoldet settes til side, og hvilke konsekvenser dette eventuelt har. Viser her til de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven, spesielt kunnskapsgrunnlaget i § 8.

Biofokus har laget en utfyllende rapport om naturverdier på og rundt Rena flyplass. Under kapittel 4.2 er avskogingen kommentert. Biofokus konkluderer med at miljøskaden vurderes som potensielt alvorlig til svært alvorlig for det aktuelle området. De har også pekt på en del avbøtende tiltak for å avbøte på skaden, dersom slik avskoging som forespeilet blir nødvendig.

Det var administrasjonens vurdering at planmaterialet som det forelå ikke i tilstrekkelig grad belyser vurderingene rundt disse konsekvensene. Etter offentlig høring er dette utbedret, som en følge av Statsforvalterens innsigelse.

Biofokus sin rapport har forslag til avbøtende tiltak som kan minimere konsekvensene, det ble etterlyst en forklaring fra Forsvarsbygg på hvilke av disse tiltakene de hadde til hensikt å implementere.

Samfunnsnyttien som den militære flyplassen utgjør er av så stor betydning, at det er nødvendig at sikkerhetskravene settes foran hensyn til naturmangfold. Etter en lengre utredningsperiode, ble det i 2017 vedtatt av Forsvarsstaben at Forsvarets spesialstyrker skulle etablere en flyplass ved navn Rena militære flyplass Landsørkje. Denne skulle imøtekomme krav stilt fra LOI forbundet med de behovene som spesialstyrkene har. Rena flyplass, slik den var før 2017 var i bruk som en feltflyplass, men antallet flybevegelser per dag/uke stemte ikke overens med betingelsene knyttet til feltflyplasser. Dermed ble det konkludert fra LOI at bruken stemte bedre overens med bruken av en militær flyplass. Dermed er det ett tvingende behov for å imøtekomme de sikkerhetskravene som er satt. Sikkerhetskravene omtales til dels i planbeskrivelsens kapittel 3.4. Den vedlagte hinderplanen (vedlegg 7) er utarbeidet utfra sikkerhetskravene, samt den aktuelle flytypen som i størst grad skal benytte seg av flyplassen. Administrasjonen har ikke kompetanse til å gå dokumentene nøyaktig etter i sømmene, og vurdere om sikkerhetskravene kan rettfærdiggjøres slik de foreligger, eller om det er lagt til grunn for strenge krav, som fører til en unødvendig nedprioritering av naturmangfoldet ved at for store områder tas ut av formålet naturvern i plankartet, og ett påfølgende stort tap av viktige naturverdier. Det ble derfor etterspurt spesielt innspill fra offentlige myndigheter på denne avveiningen mellom sikkerhetskrav og naturmangfold i den offentlige høringen.

Etter offentlig ettersyn, til 2.gangs behandling

Planforslaget ble 1. gangs behandlet i HUKA i PS 2022/13 den 24.03.2022, og lagt ut til offentlig ettersyn i tidsrommet 04.04.2022-18.05.2022. Grunnet feil i ett dokument i forbindelse med utsendingen, ble det gitt utvidet frist til 30.06.2022.

I forbindelse med offentlig ettersyn kom det inn høringsuttalelser fra følgende myndigheter, lag/foreninger og privatpersoner: Statsforvalteren i Innlandet, NVE, Mattilsynet, Statens vegvesen, Innlandet fylkeskommune, Naturvernforbundet i Sør-Østerdal og Helge N. Kilde. Høringsuttalelsene er oppsummert og kommentert av kommunedirektøren i tabellen under. Forsvarsbygg har for øvrig også vurdert de innkomne merknadene i et eget dokument (vedlegg 22).

Fra	Høringsuttalelser – oppsummert	Vurderinger
Norges vassdrags- og energidirektorat, 27.04.2022	NVE viser til pkt. 5.1 i reguleringsplanen og anbefaler at de oppramsede 6 kulepunktene som handler om planlegging og omlegging av Ygla, og som stammer fra Biofokus sin rapport, legges inn som krav i planbestemmelsene. Det må knyttes vilkår til vassdragsinngrep, slik at man slipper nye vurderinger etter vannressursloven når planen er vedtatt.	Uttalelsen tas til etterretning. Tiltaket skal søkes om, etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, til fylkeskommunen.
Mattilsynet, 06.05.2022	Omlegging av Ygla må skje på en måte som ivaretar fiskehelse/fiskevelferd og dyrehelse/dyrevelferd for eventuelle amfibier i elven.	Uttalelsen tas til etterretning. Dette er ivaretatt i reguleringsplanen.
Statens vegvesen, 16.05.2022	Ingen merknader	Uttalelsen tas til orientering.

<p>Helge N. Kilde, 18.05.2022</p>	<p>Det har vært lite dialog mellom Kilde og Forsvarsbygg – kun en telefonsamtale.</p> <p>Det er lagt formål forsvaret på Kildes areal – han lurte på om dette er gjort for å redusere arealets verdi, for fremtidig å kunne ekspropriere til lavere pris.</p> <p>Setter spørsmålstegn ved at det er lagt Naturvernområde bare på hans grunn. Deler av arealet er aktuelt til utvikling av næringstomter.</p> <p>Ønsker ikke at det skal være lov til å øve innen dette arealet. Noe det uansett vil kreves en tillatelse fra grunneier for å evt. gjøre.</p>	<p>Det er uheldig at grunneier opplever at det ikke har vært tilstrekkelig dialog mellom han selv og Forsvarsbygg.</p> <p>Forsvaret ønsker å erverve arealet. Se kommentarer fra Forsvarsbygg, vedlegg 22.</p> <p>Naturvernområdet er en videreføring av dagens reguleringsplan. På dette arealet må det eventuelt gjøres en ny regulering, for å kunne nytte det som næringstomter, og er ikke aktuelt i den pågående prosessen.</p> <p>Setningen om at det er tillatt å øve i LN områdene er tatt ut.</p>
-----------------------------------	--	---

Lokallaget har gitt innspill til tidligere oppstartsvarsel om planendring for flytting av Ygla i 2017. Der ble det bemerket at flytting av Ygla antagelig ikke ville løse problemet, da grunnvannet kan stå høyt i flomperioder, og det uansett vil oppstå grunnvann i området.

Ettersom Forsvaret har hugget ned hele kantsonen langs Ygla i flyplassområdet, i strid med gjeldende retningslinjer for skjøtsel, kan antagelig bekken flyttes uten vesentlig ytterligere forverring av situasjonen. Det forutsettes at bekkeløpet blir gjenoppbygd så naturlig som mulig, og uten muligheter for lekkasje til grunnen. Det er observert tørrlegging av Ygla til tider, dette må tas med i det videre planarbeidet. Flyttingen må ikke skje i ørretens gytetid. Det må være fiskevennlig substrat i elvebunn, og bred kantsoner langs det nye bekkeløpet. Kantsonene er viktig tilholdssted for fuglearter, og er viktig for fisk og andre organismer i elva, jf. NVEs veileder nr. 2/2019 «kantvegetasjon langs vassdrag».

Det er observert vipe i området (sterkt truet på den norske rødlista), men sjeldnere etter at kantsonen ble fjernet.

Det må være et absolutt krav at hogstingrep planlegges i samråd med biolog og arkeolog.

Hogst må skje med lett utstyr, og aller helst manuelt. Flatehogst må ikke forekomme.

De foreslåtte avbøtende tiltakene fra Biofokus må innarbeides bedre i planbestemmelsene.

Det er beklagelig at det er utført tiltak som nå medfører at det anses uproblematisk å flytte på Ygla. Den opprinnelige flyttingen, og fjerning av kantvegetasjon var ikke godkjent av kommunen, og burde ikke ha forekommet uten tett dialog, og en plan for hvordan dette ble gjennomført.

Det er lagt inn tidsbegrensning for når det kan gjennomføres tiltak i Ygla. 15.06-15.09. Selve flyttingen av Ygla, og krav rundt dette, ivaretas av søknadsprosess opp mot fylkeskommunen.

Det er gjort endringer i reguleringsplanen ift. kantsonene, slik at de er differensierte langs Ygla, for å sikre at det ikke fjernes mer vegetasjon enn det som er nødvendig opp mot sikkerhetskrav.

Ygla har i dag god økologisk tilstand. Det viktigste tiltaket for å opprettholde tilstanden etter elveomleggingen er at den nye strekningen har en naturlig utforming, med den variasjonen det originale elveløpet hadde.

Det er også viktig at elveløpet har kantvegetasjon som har en god økologisk funksjon. Dette innebærer bred nok kantsone, samt vegetasjon i forskjellige høydenivåer. Dette må forankres med bestemmelser som ivaretar sikkerhetskrav og krav om økologisk funksjon.

To forskjellige hensynsoner vil være bedre i dette tilfellet, slik at kantsonen langs elva kan vokse fritt og områder som krever lav vegetasjon iht. sikkerhetskrav får dette.

Lav/ingen kantvegetasjon har stor påvirkning på økosystem i elver og bekker, kun strekninger der det er absolutt nødvendig burde ha lav vegetasjon.

«biotopforbedrende tiltak for fisk tillates» endres i bestemmelse 7.4, til «biotopforbedrende tiltak skal gjennomføres på strekningen etter elveomlegging».

Fisken må ha fri vandringsvei, samt at det må settes inn en bestemmelse for gjennomføringstidspunkt for tiltak i vassdrag (15.06-15.09).

Flytting av Ygla må behandles etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Bevaringsskravuren må fjernes for kulturminnene med ID 126069, 126089, 126359 og 126382. De merkes i plankartet som bestemmelsesområde og gis fortløpende nummerering. De dispenseres for i forbindelse med planvedtak.

Uttalelsen tas til etterretning. De foreslåtte endringene er innarbeidet i planbestemmelsene. Hensynssonen langs Ygla er splittet opp, med differensierte krav til kantvegetasjon. Fiskens vandringsvei er også ivaretatt, i tillegg til at gjennomføringstidspunkt for tiltak er satt til 15.06-15.09.

Det skal søkes om flytting av Ygla i tråd med forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Bevaringsskravuren er endret, og de kulturminnene det skal dispenseres fra er lagt inn i planbestemmelsene.

Statsforvalteren i Innlandet, 21.06.2022	<p>Statsforvalteren fremmer innsigelse til planen, da vi mener hensynet til vassdraget ikke er godt nok ivaretatt.</p> <p>Statsforvalteren anbefaler at Forsvarsbygg gjør avbøtende tiltak for naturmangfold i rapporten fra Biofokus bindende gjennom bestemmelsene.</p> <p>ROS analysen er godt utarbeidet, og flomfare er dokumentert og ivaretatt. Det ser ut til at samfunnssikkerhets- og beredskapsmessige hensyn er ivaretatt i planen.</p> <p>Naturmangfold</p> <p>Flere av artene i området er sensitive for skogsavvirkning. Det er viktig å unngå inngrep i disse forekomstene. Dersom det ikke er mulig, skal en forsøke å minimere nødvendige inngrep og gjennomføre avbøtende tiltak. Hvis man ikke kan unngå eller klarer å begrense skade fullt ut, kan det være aktuelt å restaurere områder som direkte og/eller indirekte er påvirket av planen eller tiltaket. Avbøtende tiltak bør gjøres bindende gjennom bestemmelsene.</p> <p>Vassdrag</p> <p>Ygla er en viktig tilløpsbekk med tanke på gyting og oppvekst for ørret fra Glomma. Det må gjøres tiltak for å ivareta vassdraget.</p> <p>Fjerning av kantvegetasjon på grunn av bever er ikke i tråd med vannressurslovens § 11. Man bør derfor løse beverproblematikken på en annen måte, enn ved å fjerne kantvegetasjon utenom i tilknytning til flystripa. Det må differensieres i den aktuelle hensynssonen.</p>	<p>Uttalelsen tas til etterretning. Forsvarsbygg har endret reguleringsplanen tilsvarende de krav Statsforvalteren satte i sin innsigelse. Innsigelsen ble trukket 20.09.2022.</p> <p>Følgende endringer ble gjort for å imøtekomme innsigelsen: hensynssonen langs Ygla ble splittet i fem parseller, for å differensiere kantsoneforvaltning. Det ble innarbeidet bestemmelser som ivaretar hensynet til vassdragsmiljø på en tilstrekkelig god måte.</p> <p>Bestemmelser om biotoptiltak og sikring av fiskens vandringsmulighet ble lagt inn, på den strekningen som må flyttes. Det ble også tatt inn bestemmelser for tidspunkt i løpet av året, der det er mulig å gjøre tiltak i vassdraget, begrenset til 15.06-15.09 hvert år.</p>
--	---	--

Endringene som er gjort i reguleringsplanen etter offentlig ettersyn fremgår av vurderingene i tabellen over, og bygger på innsigelsen fra Statsforvalteren, samt anbefalinger i mottatte høringsuttalelser. Endringene som er gjort i planforslaget er av en slik art at det ikke vurderes som nødvendig å sende planen ut på ny høring før sluttbehandling.

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at reguleringsplanen for Rena militære flyplass Landsørkje vedtas med de endringene som har blitt innarbeidet i plandokumentene før 2. gangs behandling.